

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 19 Issue 3 Year: 2022

Design courses in online education:

Vocational school students' opinions on design lessons in the online education process¹

Online eğitimde tasarım dersleri:

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin online eğitim sürecindeki tasarım derslerine ilişkin görüşleri

**Asuman Kaya²
Ayça Yılmaz³**

Abstract

The problem of the study is to question the effectiveness and efficiency of design courses conducted online during the pandemic period. The study aims to determine the opinions of students studying in design-oriented departments of Vocational school about the state of design courses, which have a very important and undeniable place in their field, in the online education process. Students who were studying at Eskişehir Technical University Porsuk Vocational School, including Printing and Publishing Technology Program, Graphic Design Program, who have studied Desktop Publishing in the fall and Spring period of 2020-2021 and have studied design-oriented courses before. The study is modelled as a qualitative case study in which the current situation is described, and the data are evaluated using a semi-structured interview method. The data consists of semi-structured interview data

Özet

Çalışmanın problemini pandemi döneminde online gerçekleştirilen tasarım derslerinin etkinlik ve verimliliğinin sorgulanması oluşturmaktadır. Meslek yüksekokulu tasarım odaklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin, alanlarında çok önemli ve yadsınamaz yere sahip olan tasarım derslerinin online eğitim sürecindeki durumu hakkındaki görüşlerini belirlemeyi amaçlayan çalışmanın katılımcılarını Eskişehir Teknik Üniversitesi Porsuk Meslek Yüksekokulu'nda 2020-2021 Güz ve Bahar Döneminde Masaüstü Yayıncılık dersini alan, daha önce de tasarım odaklı dersler aldığı bilinen Basım ve Yayım Teknolojileri Programı ile Grafik Tasarımı Programı öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma, mevcut durumun betimlendiği ve yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile verilerin değerlendirildiği nitel durum çalışması olarak modellenmiştir. Veriler, 2020-2021 eğitim öğretim yılı bahar dönemi

¹ The study is an expanded version of the text presented verbal statement and published as a summary at the VIIIth International Eurasian Educational Research Congress held between 7-10 July 2021.

² Dr. Öğretim Üyesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi, Porsuk MYO, asumankaya@eskisehir.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-3074-0643

³ Dr., aycayilmazakademik@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-9350-4675

conducted at the end of the spring semester of the 2020-2021 academic year. The data obtained were carried out in the form of thematic analysis through the program of Nvivo 12. In this context, two main themes were reached and evaluated as "Opinions on the processing of theoretical and applied courses in online education" and "Opinions on applied design courses conducted in online education".

As a result of the study, in parallel with the results of other studies in the literature and conducted with different sample groups, the issues of socialization, lack of motivation and concentration, material supply, technological inadequacies, and lack of equipment in associate degree students are among the prominent evaluations. However, on the other hand, evaluations in the direction of "lack of experience", which is a very important gain for the employability of associate degree students, come to the fore.

Key words: Design education, Vocational School, Online education, Associate degree

(Extended English summary is at the end of this document)

1.Giriş

İçerisinde bulunduğumuz göstergeler evreninde karşı karşıya kalınan her türlü göstergede bir tasarım öğesi mevcuttur. Her bir gösterge içerisinde yer alan bu tasarım öğelerinin ise bilgilendirmeden yönlendirmeye, davranış değiştirmeye kadar pek çok işlevinden söz etmek mümkündür. Bireyin tüketim davranışını yönlendirmek adına, marketlerdeki yüzlerce ürün seçeneği arasından seçim yapmak durumunda kaldığında her zamandan daha fazla ihtiyaç duyulan görsel iletişimden (Uçar, 1993, 11), hemen herkesin hayatında olan ve aktif olarak kullanılan sosyal medyaya ve içerisindeki tüm iletilere kadar her gösterge planlı birer tasarımın sonucunda ortaya konulmaktadır. Bununla birlikte ortaya konulan tasarımlarda ve evrensel iletişim boyutu ile görsellerle kurulan iletişimde tasarımcıların rolü yadsınamaz (Karagöl ve Aksoy, 2020, 68). Bu anlamda tasarımcı adayı öğrencilerinin etkili ve temellendirilmiş tasarım eğitimi almalarının öneminin büyük olduğu söylemek de yanlış olmaz.

Tasarım eğitimi alan öğrenciler *normal* olarak tanımlanan pandemi öncesi dönemde tasarım derslerini uygulamalı atölye dersleri olarak, yüz yüze ve atölye ortamı içerisinde yürütebilmekteydi. Tasarımcı adayı öğrenciler dersin doğası gereği projelerini/çalışmalarını yürütürken gerek arkadaşlarıyla olan beyin fırtınası gerekse dersin yürütücüsü ile olan anlık dönütlerle hem atölye ortamını tamamen deneyimleme hem de süreci daha hızlı içselleştirebilme fırsatına erişebilmekteydi. Ancak COVID-19 pandemisi ile ortaya çıkan *yeni normaller* ve yaşanan değişim tasarım derslerini de etkilemiştir.

Dünya tarihi boyunca, *normal* günlüğün dışında yaşanan savaşlar, doğal afetler, salgınlar vb. olağandışı sebeplerle eğitimin aksadığı veya aynı şekilde yürütülemediği dönemlerin olduğu bilinmektedir (Kahraman, 2020, 45). 2019 yılının sonunda ortaya çıkan ve Mart 2020'de pandemi

sonunda gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşme verilerinden oluşmaktadır. Elde edilen veriler Nvivo12 programı aracılığıyla tematik analiz şeklinde gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda "Online eğitimde teorik ve uygulamalı derslerin işlenişine ilişkin görüşler" ve "Online eğitimde gerçekleştirilen uygulamalı tasarım derslerine ilişkin görüşler" şeklinde iki ana temaya ulaşılmış ve değerlendirilmiştir.

Çalışmada, literatürde yer alan ve farklı örneklem grupları ile yapılan diğer çalışmaların sonuçlarıyla paralel şekilde önlisans öğrencilerinde de sosyalleşme, motivasyon ve konsantrasyon eksikliği, malzeme temini, teknolojik yetersizlikler, donanım eksikliği konuları öne çıkan değerlendirmeler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte farklı olarak önlisans öğrencilerinin istihdam edilebilirliği için çok önemli bir kazanım olan deneyim eksikliği yönündeki değerlendirmeler öne çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: Tasarım eğitimi, Meslek Yüksekokulu, Online eğitim, Ön lisans

olarak ilan COVID-19 salgını nedeniyle üniversitelerde eğitime ara verilmiş ve sonrasında online olarak devam edilmiştir. Yükseköğretim Kurulu tarafından birinci adım olarak yükseköğretime 2019-2020 akademik yılı bahar dönemi içerisinde üç haftalık bir ara verilmesi kararlaştırılmış, ardından dönemin geri kalanı tamamen uzaktan ve online eğitim olarak devam edeceği açıklanmıştır (YÖK, 2020 aktaran Yamamoto ve Altun, 2020, 28). Pandeminin kontrol altına alınamaması ve hızla yayılması nedeniyle 2020-2021 akademik yılı güz ve bahar dönemlerinin de uzaktan ve online eğitim olarak yürütülmesi kararlaştırılmıştır.

Dolayısıyla üniversite öğrencileri bu süreçte eğitimlerinin üç yarıyılı uzaktan ve online eğitimle tamamlamak durumunda kalmıştır. Bu durum özellikle önlisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerin dört yarıyılık eğitim hayatlarının yarısından fazlasını uzaktan ve online eğitimle geçirmeleri anlamına gelmektedir. Bu ise pandemi süreci nedeniyle acil ve hızlı bir şekilde yüz yüze eğitimin yerini alan “online eğitim sürecinde uygulamalı derslerin işlenişinin verimliliğinin sorgulanmasını (Eroğlu ve Kalaycı, 2020, 247)” da beraberinde getirmektedir.

1.1. Online tasarım eğitimi

Tasarım eğitimi ve online eğitim konusunda literatürde farklı kaynaklar yer almaktadır. Mühendislik, fen, mimarlık, konservatuar ve güzel sanatlar alanlarındaki laboratuvar ve atölye derslerini uzaktan öğretim yöntemiyle yapılmasında karşılaşılan zorlukları ortaya koymak adına anket uygulaması yapılan “*COVID-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım dersi örneği*” başlıklı çalışma örnek olarak verilebilir. Çalışmada öğrencilerin (n=50) ders ve uygulama ile ilgili görüşlerini almak için anket uygulayan Kahraman (2020), yüz yüze eğitimle motivasyonun arttırıldığı atölye derslerinin sanal ortamda zor olduğunun altını çizerek öğrencilerin karşılaştığı en büyük zorluğun ise uygulamada kullanılan malzemelerin temini olduğunu ifade etmektedir.

Covid-19 salgını sonrası eğitimin özellikle de yükseköğretimin uzaktan eğitim haline dönüştürülmesine dair dünyadaki örnekleri inceledikleri “*Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi*” başlıklı çalışmalarında Yamamoto ve Altun (2020), sürdürülebilirlik açısından kampüs, uzaktan öğretim, kullanıcı deneyimi bağlamında değerlendirmeler yapmışlardır. Özellikle teknolojiye erişimin sıkıntılı olabileceğini, ayrıca öğrenci kitlesinin teknoloji kullanımı ve adaptasyonunun sorunsuz olacağını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte dikkat edilmesi gereken bir diğer hususun da eğitimcilerin teknolojiye uyum ve adaptasyonu olduğunun da altı çizilmiştir.

Karagöl ve Aksoy (2020) ise “*Grafik Tasarım eğitiminin çağın gereklerine uygunluğuna ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri*” adlı çalışmalarında, grafik anasanat atölye derslerinde hareketle grafik tasarım eğitiminin çağın gereklerine uygunluğunu irdemişlerdir. Bu amaçla Gazi Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Üniversitesinde, grafik anasanat programında ders veren dokuz öğretim üyesi ile görüşmeler gerçekleştiren Karagöl ve Aksoy (2020), gerek ders içerikleri gerekse öğrenci kazanımları çerçevesinde öğrencilerin dijital donanımlarla yetiştirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

“*Yüz yüze ve uzaktan eğitim ile verilen grafik tasarım proje derslerinin değerlendirilmesi*” başlıklı çalışmada Türkkan (2021), Başkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü, Grafik Tasarımı Programına devam eden, 2019-2020 Güz Dönemi’nde yüz yüze aldıkları proje dersinin devamını 2019-2020 Bahar Dönemi’nde uzaktan eğitim ile alan yirmi öğrenciye anket uygulamıştır. Bu sayede aynı öğrenci grubu üzerinden yüz yüze ve uzaktan eğitime ilişkin kazanımlar, ihtiyaç ve zorluklara yönelik değerlendirmeleri karşılaştırmalı olarak yapmıştır. Çalışmanın sonucunda Türkkan (2021), yüz yüze eğitimin öğrencilerin motivasyonundaki etkililiğini, uzaktan eğitimde devam edilemeyen derslerin canlı ders kayıtları ile izlenebilme imkânının olduğunu, online dönem sonu sergilerinin daha fazla kişiye ulaştığını, öğrenci konsantrasyonunun da daha kısa sürede dağıldığını ortaya koymuştur.

Achmad Syam ve Achmad (2022) pandemi döneminde uygulanan çevrim içi öğrenmede öğrencilerin problemlerini materyallerin anlaşılmasında yaşanan güçlükler, çevrimiçi derslerin sıkıcı

görülmesi, çevrimiçi öğrenme destek ekipmanları yetersizliği, bağlantının iyi olmaması ve öğrencilerin öğrenmeye katılım motivasyonları azalması olarak sıralamaktadır. Rahman'da (2021), Covid-19 pandemisinin yükseköğretimde öğrenme çıktıları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmada 2020-2021 eğitim öğretim yılında öğrencilerin öğrenme çıktılarının 2019-2020 eğitim öğretim yılına göre düştüğü sonucuna varmıştır. Öğrenme çıktılarındaki bu düşüşün düşüş bilgi, beceri ve psikolojiyi içerdiğini ifade eden Rahman (2021), bu bulgunun, eğitim personelinin Covid-19 salgını sırasında çevrimiçi öğretme ve öğrenme tasarımına ilişkin anlayışı üzerinde de etkileri olduğunu ifade etmektedir.

Seyffer, Hochmuth ve Frey (2022) ise pandemi döneminde Almanya'daki mesleki eğitim ve uygulamalarını değerlendirdiği *Challenges of the Coronavirus Pandemic as an Opportunity for Sustainable Digital Learning in Vocational Education and Training* başlıklı çalışmalarında Mannheim Uygulamalı Çalışma Çalışmaları Üniversitesine bağlı meslek okulunda öğrenim gören 143 öğrenciye uygulanan çevrimiçi anketin sonuçlarına yer vermektedirler. Çalışmada öğrencilerin pandemi nedeniyle yaşadığı kaygılara, öğretmenlerle canlı iletişimde, dijital cihazlara erişimde yaşanan sıkıntılara işaret etmektedir. Öğrencilerin dijital yetkinliklerini geliştirmeleri, kendi dijital cihazlarını kullanmaları sonucunda yaşadıkları sıkıntıların azaldığına dikkat çekilmektedir. Ayrıca gelecekteki dijital gelişmelerinde dikkate alınarak okullarda gereken modernizasyon ve yenilik yapılmasının gerektiği vurgulanmaktadır.

Pandemi döneminde üniversitelerde verilen mimarlık ve tasarım eğitimini gözlem, görüşme ve odak grup çalışmalarıyla elde ettiği verileri değerlendirdiği *Reframing continuous assessment in architecture and design education for the post-pandemic age* başlıklı çalışmada Lörincz (2022), öğrencilerin bilgilerini sürekli olarak değerlendirmeye yönelik dört ana yaklaşımı ortaya koymaktadır. Bunlar: Portföy, rol oynama, etkileşimli yöntemler ve uygulamalı sınav. Lörincz (2022), Eğitimcilerin bakış açısından da ele alındığında sürekli değerlendirme yöntemlerinin, pandeminin zorluklarını yaratıcılıkla aşarken, bilgiyi güvence altına almada daha verimli olduğu kanıtlandığını da ifade etmektedir. Antunes ve Barreto, S. (2022) *Design education: The impact of the COVID-19 pandemic* başlıklı çalışmalarında önemli toplumsal olayların yaşama, çalışma, öğretme ve öğrenme şeklini değiştirdiğini, pandemisinde özellikle eğitim alanında teknolojik yansımaları hızlandırdığını ifade etmişlerdir. Çalışmalarında uyguladıkları anket sonucunda da pandeminin eğitimdeki etkilerinin uzun süreli olduğunu ve tasarım eğitiminin gelecekte büyük olasılıkla harmanlanmış bir öğrenme modelini izleyeceğini gösterdiğini işaret etmektedirler.

Gerek yurt içi gerekse yurtdışında konu ile literatür incelendiğinde pandemi döneminde online gerçekleştirilen eğitimlerin özellikle de tasarım eğitimlerinin farklı boyutları ile değerlendirildiği görülmektedir. Bununla birlikte çalışmalarda örneklem olarak alınan grupların akademisyenler ve fakülte öğrencileri olduğu da görülmektedir. Oysa bu pandemi döneminde nedeysede eğitiminin tamamını online olarak gerçekleştiren önlisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerin değerlendirmelerine ilişkin bulguya rastlanılmamıştır. Bu bağlamda çalışmanın konusunu pandemi döneminde online gerçekleştirilen önlisans düzeyindeki tasarım derslerinin etkinlik ve verimliliğinin sorgulanması oluşturmaktadır.

2. Amaç

Çalışmada, meslek yüksekokulu tasarım odaklı bölümlerden olan Basım Yayım Teknolojileri ve Grafik Tasarımı programları öğrencilerinin, alanlarında çok önemli ve yadsınamaz yere sahip olan tasarım derslerinin online eğitim sürecindeki durumu hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda şu alt sorulara yanıt aranmıştır:

- a) Online eğitimde teorik ve uygulamalı derslerin işlenişi ile ilgili olarak,
 - Online eğitim genel olarak nasıl değerlendiriliyor?
 - Teorik ve uygulamalı derslerin işlenişi nasıl değerlendiriliyor?
- b) Online eğitimde gerçekleştirilen uygulamalı tasarım/grafik tasarım derslerine ilişkin olarak,
 - Avantaj ve dezavantajlar nelerdir?
 - Motivasyonları nasıl etkileniyor?

- Yapmış oldukları tasarımlar (yaratıcılık boyutunda) nasıl etkilenmektedir?
- Yüz tüze olsaydı tasarımlar (yaratıcılık boyutunda) farklı olur muydu?
- Teknolojik donanım ve altyapı açısından nasıl değerlendiriliyor?

3. Yöntem

Mesleki ve teknik eğitimin önemli bir kademesini oluşturan önlisans düzeyi ile ilişkili olarak uzaktan eğitim çalışma ve uygulamaların tasarlanması, planlanması adına önemli görülen çalışma bir nitel durum çalışması olarak modellenmiştir.

Var olan durumun betimlenerek bireylerin bu duruma yüklediği anlamı ortaya koyan, anlamlandırmaya çalışan nitel yaklaşım içerisinde yer alan durum çalışması, araştırmacının var olan durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, analiz ederek yorumladığı, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır (Subaşı ve Okumuş, 2017, 420; Creswell, 2014). Çalışmada veriler, amaç doğrultusunda hazırlanmış olan soruların katılımcılara yöneltilerek alınan yanıtların derlendiği yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır (Karasar, 2016, 210; Yıldırım ve Şimşek, 2018, 130). Yarı yapılandırılmış görüşme öncesinde literatür taraması ve amaç sorular doğrultusunda araştırma soruları hazırlanmış ve amaçlı örneklem yöntemiyle belirlenen ve görüşmeyi kabul eden katılımcılara sorular yöneltilmiştir. Gönüllü katılımcıların yanıtları kayıt altına alınmış ve sonrasında deşifre edilerek çalışmanın analiz ve değerlendirilmesinde kullanılmıştır.

Bu bağlamda çalışmanın evrenini Eskişehir Teknik Üniversitesi Porsuk Meslek Yüksekokulu'nda 2020-2021 Güz ve Bahar Döneminde Masaüstü Yayıncılık dersini alan, daha önce de tasarım odaklı dersler aldığı bilinen Basım ve Yayımlar Teknolojileri Programı ve Grafik Tasarımı Programı öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise çalışma için görüşlerini belirtmek adına gönüllü olan öğrenciler oluşturmaktadır. Bu amaçla öğrencilere ulaşılarak üç Basım ve Yayımlar Teknolojileri Programı ve üç Grafik Tasarımı Programı öğrencisi olmak üzere altı öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze yapılması planlanan toplantılar/ görüşmeler, içerisinde bulunduğumuz pandemi süreci nedeniyle online (çevrimiçi) olarak gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda katılımcılarla yapılan tüm görüşmeler randevu oluşturularak, online ve birebir olarak yapılmış, katılım onayı alınmış ve görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Yapılan görüşmeler bilgisayar destekli nitel veri analizi programı Nvivo12 ile analiz edilmiştir. Görüşmelerin analizinden elde edilen temalar çerçevesinde yapılan değerlendirmelerde her bir temaya ilişkin olarak katılımcıların görüşlerinden yapılan alıntılara yer verilerek yorumlanmıştır.

4. Bulgular

Yapılan görüşmelere katılan öğrencilerin isimleri çalışmada "Katılımcı" olarak tanımlanmış ve "Kx" şeklinde kodlanarak kullanılmıştır. Çalışmaya katılarak görüş bildiren öğrencilere ait demografik bilgiler Tablo1'de sunulmaktadır.

Tablo1. Katılımcı Bilgileri

İsim	Program	Cinsiyet	Yaş	Önceki öğrenimi
K1	Grafik Tasarımı	Kadın	20	Meslek Lisesi (Grafik Tasarım)
K2	Grafik Tasarımı	Kadın	20	Sağlık Meslek Lisesi
K3	Grafik Tasarımı	Erkek	24	Meslek Lisesi (Bilgisayar Programcılığı)
K4	Basım ve Yayımlar Teknolojileri (Öğrenci temsilcisi)	Kadın	22	Meslek Lisesi (Bilgisayar Programcılığı)
K5	Basım ve Yayımlar Teknolojileri	Kadın	20	Meslek Lisesi (Web Tasarımı)
K6	Basım ve Yayımlar Teknolojileri	Kadın	20	Anadolu Lisesi

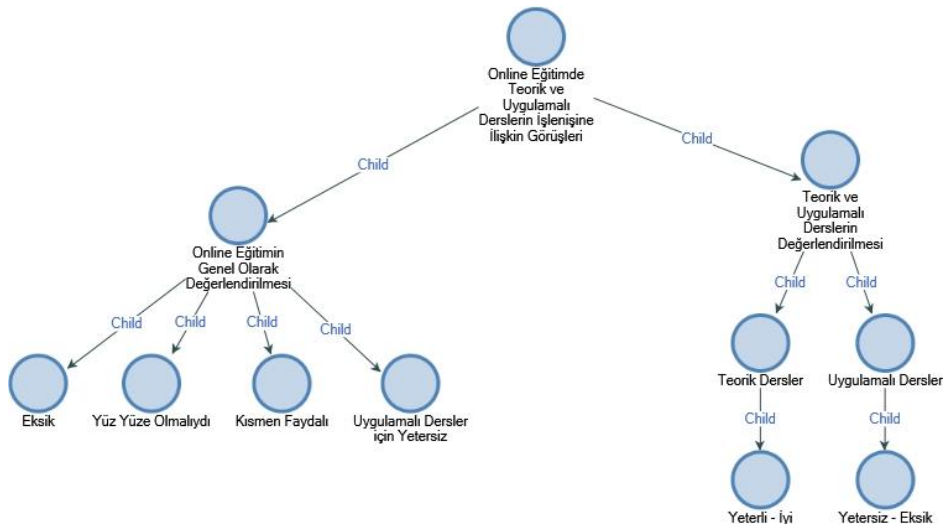
Katılımcılarla yapılan görüşmeler online eğitim sürecinin genel olarak değerlendirmesi ve uygulamalı tasarım derslerinin değerlendirilmesi şeklinde iki başlık altında gruplandırılarak yorumlanmıştır.

4.1. Online eğitimin genel olarak değerlendirilmesi

Bu başlık altında katılımcılara yönlendirilen “online eğitim”, “teorik ve uygulamalı derslerin işlenişine” ilişkin görüşleri sorulmuş ve verdikleri yanıtlar değerlendirilmiştir.

Katılımcıların yapmış oldukları değerlendirmelerde “online eğitim” ile ilgili genel olarak vurgulanan hususlar şu şekildedir: Bu süreçte, öğrenciler için eğitimin eksik kaldığı ve bu durumun zorluklara sebep olduğu; katılımcıların en çok yüz yüze eğitimi tercih ettikleri; özellikle uygulamalı dersler için online eğitimin yetersiz olduğu; bununla birlikte zaman yönetimi açısından kısmen faydalı olabileceği.

Katılımcılar online eğitim sürecinde almış oldukları “teorik ve uygulamalı derslere” ilişkin görüşlerini “Online eğitimde teorik derslerin yeterli sayılabileceği ancak, uygulamalı dersler için yetersiz olduğu.” şeklinde ifade etmişlerdir.

Şekil 1: Katılımcıların online eğitim ile teorik ve uygulamalı derslerin işlenişine ilişkin görüşleri

Şekil 1’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan katılımcılar için online eğitimin genel olarak değerlendirildiğinde olumsuz anlamda bir tutarlık gösteren dört alt tema ortaya çıkmaktadır. Bunlar: Eksik, yüz yüze olmalıydı, kısmen faydalı, uygulamalı dersler için yetersiz.

- Online eğitimi **‘Eksik’** olarak nitelendiren K2: “...Çok konuda eksikliği de oldu. Özellikle uygulama gerektiren dersler adına. Yani tam olarak öğrenmemiz gereken bilgileri tam anlamıyla aldığımızı düşünmüyorum...” demektedir. Ayrıca K1 de görüşlerini “...anlayamıyoruz dersleri, biraz zorlaşıyor açığı. Ödevleri anlamakta da uygulamalarda da zorlanıyoruz. Online eğitim beni çok zorladı açığı, okula gelmeyi çok isterdim. Konuları anlamakta uygulamakta zorlandım yani.” şeklinde ifade etmiştir.
- **Yüz yüze olmalıydı** alt temasına ilişkin görüş ifade eden K2, “...Yüz yüze olsaydı daha farklı fikirler bulabilirdim, farklı şeyler görecektim çünkü. Ya da herkesin çalışmasını gördüğümde aklımda daha farklı şeyler canlanıyordu. bu şekilde öyle olmuyor.” ve K6, “Uygulamalı derslerde yüz yüze eğitim çok daha iyi olurdu.” diyerek bu alt temayı destekleyen fikrini belirtmiştir.
- **Kısmen faydalı** alt temasına ilişkin öne çıkan yorumlardan biri farklı bir şehre tek başına uyum sağlayamadığı gerekçesiyle K5 tarafından “Benim açımdan iyi oldu. Çünkü ben başka şehirde yapamadım, zor oldu benim için Eskişehir.” şeklinde yapılırsa da genel çerçevede online eğitimin eksikliklerini yaşadığını belirtmiştir.
- K3’ün “...belki yüz yüze olsa uygulamada öğrenebilirdik ama direkt olarak uygulamaya başlayınca zorlandık...” ve K1’in “...ama örnek gösterimleri yeterli olmuyor, bir ödev verilip daha fazla açıklama anlatma istiyoruz. Ders anlatımı iyi ama örnek konusu çok eksik, ne yapmam gerektiğini anlayamadığım çok oldu.” yorumu, K4’ün ise “uygulamalı olarak, hocam mesela o çok verimli geçemedi, hocamız sadece anlattı, uygulamadan göstermeye çalıştı ama uygulama aktif bir tecrübesi yoktu galiba.” şeklindeki görüşlerine ek

olarak K6'nın "...yine hocayla yüz yüze gibi işliyoruz ama uygulamalı derslerde hocayla yan yana olmamız gerektiğini düşünüyorum. Bizce göstermesi gerekiyor yani, bazen böyle hissediyorum uygulamalı dersler için." görüşleri online eğitimin **uygulamalı dersler için yetersi'** olduğu alt temasına ilişkin geçerliği ortaya koymaktadır.

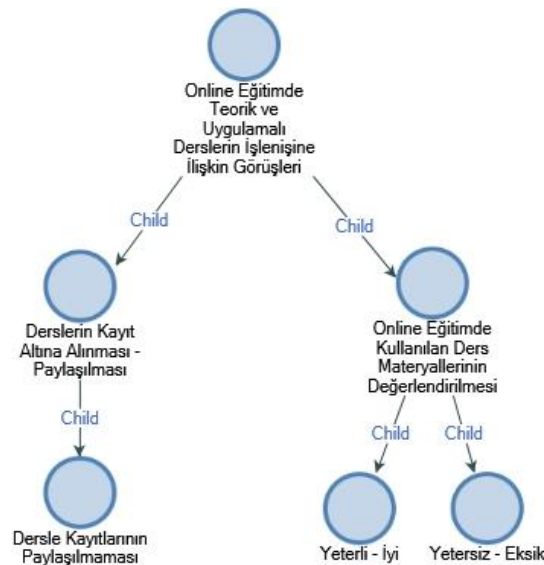
Teorik ve uygulamalı derslerin değerlendirilmesine yönelik olarak katılımcıların görüşleri ise teorik derslerin yeterli, uygulamalı derslerin ise yetersiz olduğu yönündedir ve katılımcıların değerlendirmesine ilişkin alt temalarda fikir birliği vardır (Şekil 1).

- **Teorik derslerin yeterli** olduğuna ilişkin K3'ün "Teorik derslerde herhangi bir sorun yaşamadım hocam", K1'in "Sözelim iyi olduğu için onlarla (teorik derslerle) ilgili bir sıkıntı yaşamadım hocam.", K5'in "Teorik dersler benim için kolaydı bir sıkıntı yaşamadım." ve K4'ün "Bazı teorik derslerimizi çok iyiydi..." görüşleri bu alt temayı desteklemektedir.
- Aynı şekilde **Uygulamalı Derslerin Yetersiz** görülen alt temaya ilişkin ise K6, "...Uygulamalı derslerde yüz yüze eğitim çok daha iyi olurdu." demiş, K5 ise "Tasarım dersleri benim için biraz daha zor oldu." diyerek online eğitimde uygulamalı derslerin yetersizliğine dikkat çekmiştir. Ayrıca K1, "...Örnek gösterimleri yeterli olmuyor, bir ödev verilir daha fazla açıklama anlatma istiyoruz. Ders anlatımı iyi ama örnek konusu çok eksik, ne yapmam gerektiğini anlayamadığım çok oldu." ve "...zaten hemen hemen bütün derslerimizi uygulamalıydı. Uygulamalı derslerde bilgi eksikliği bizi zorladı." diyen K3'ün yanı sıra K2 "görecelik öğrenmenin daha etkili olduğunu düşünüyorum. Derslerde ilk dönem 7 ay okula gittiğim için o dönemde öğrendiğim şeylerin daha kalıcı olduğunu söyleyebilirim." diyerek online eğitim ve yüz yüze eğitim arasındaki uygulamalı derslerin farkının önemini vurgulamaktadır.

4.2. Uygulamalı tasarım/grafik tasarım derslerinin değerlendirilmesi

Bu başlık altında ise katılımcılara uygulamalı tasarım derslerine ilişkin olarak "avantaj ve dezavantajları", "motivasyonlarının nasıl etkilendiği", "yaratıcılıklarının nasıl etkilendiği", "yüz yüze olsaydı durumun nasıl olacağını öngördükleri" ve "teknolojik donanım ve altyapıya" yönelik görüşleri sorulmuş ve verdikleri yanıtlar değerlendirilmiştir.

Katılımcıların yapmış oldukları değerlendirmelerde online eğitimde bir avantaj olarak değerlendirilebilecek ders kayıtlarına ulaşılabilirlik ve kullanılan ders materyallerinin değerlendirilmesine yönelik olarak ifadelerinde altına çizdikleri noktalar şunlardır: Derslerin yürütücüleri tarafından bazı dersler kayıt altına alınsa dahi öğrencilerle paylaşılmadığı; ders materyallerinin ise kimi dersler için yeterli sayılabilecekken çoğunluk olarak yetersiz görüldüğü (Şekil 2).

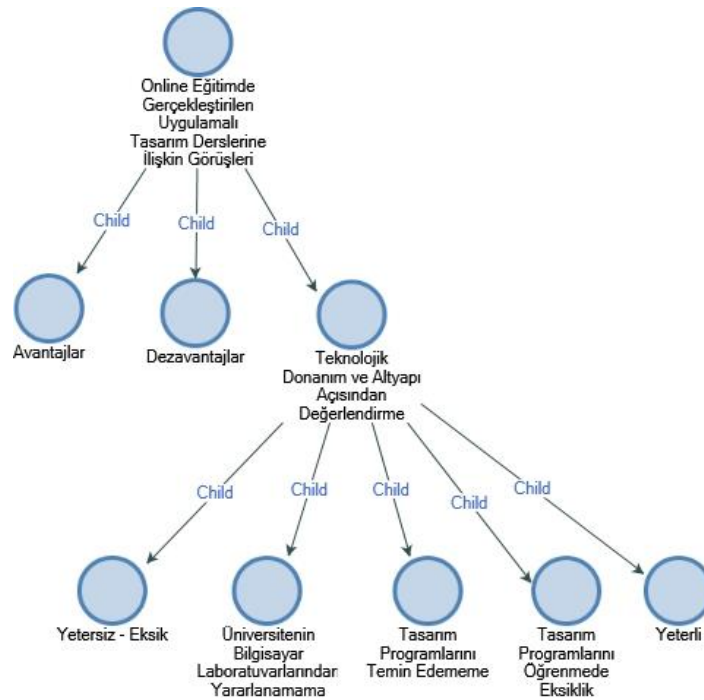

Şekil 2: Katılımcıların ders kayıtlarına ulaşılabilirlik ve kullanılan ders materyallerinin değerlendirilmesine ilişkin görüşleri

- **Derslerin kayıt altına alınması – paylaşılması** çerçevesinde K2, “Her ders için geçerli değil. Bir dersimizde kayıt altına alınıyor ama diğer derslerimizde yok.” ifadesiyle her dersin kaydedilmediğini belirtmiştir. Aynı alt tema altında K3 “...dersleri genelde Zoom üzerinden yaptık oradan kaydettiler ama bizimle paylaşım olmadı.” demiş, K6 da “Çoğu hoca yapmadı, dikkat edilmedi bu konuya, kimse yüklememi. Sınava çalışırken tekrar dönüp izlemek iyi oluyordu aslında.” diyerek benzer bir yorum yapmıştır. K4 ise “Hocam ben size iletmek istiyordum, ders bocalarımızla görüşüyorduk bu konuyu dersleri kaydediyorlardı ama sisteme yüklemiyorlardı hiçbir şekilde...ama diğer bocalarımızda olmadı. Sorduğumuzda da “bizim böyle bir zorunluluğumuz yok” diyorlardı sisteme yükleme konusunda. Yokmuş sanırım zaten ama çok da etkin bir cevap alamadık. Hocam bunun zorunluluğu yok mu?” ifadeleriyle dersler kayıt altına alınsa dahi öğrencilerle paylaşılmadığı ifade edilmiştir.
- **Online eğitimde kullanılan ders materyallerinin değerlendirilmesi** ile ilgili olarak ise K3, “Kısmen yeterliydi. En azından benim için. Çok iyi diyemem ama çok kötü de diyemiyorum.” ve K6, “Aslında yeterliydi benim için...” söylemleriyle öğrencilerin kimisi tarafından yeterli kimisi tarafından ise yetersiz görüldüğü verilerine ulaşılmıştır.

Katılımcıların online eğitimde “avantaj, dezavantaj” olarak değerlendirdikleri durumlar ve teknolojik donanım ve altyapı açısından değerlendirmesi temel olarak: Derslere katılım zorunluluğu olmaması ve aile yanında yaşamının avantajlar arasında görüldüğü; Yüz yüze derslerdeki atölye ortamının ve öğretim elemanlarıyla etkileşimin yüksek olmamasının dezavantajlar arasında görüldüğü; Katılımcıların teknolojik donanım ve alt yapılarının çoğunlukla yetersiz olması sebebiyle bu durumdan olumsuz etkilendikleri saptanmıştır (Şekil 3).

- Katılımcıların online eğitimde **avantaj** olarak gördükleri ve bu alt temayı oluşturan görüşleri arasında K2'nin “...Çoğu malzemeye ulaşmak daha kolaydı. Okula gidip gelmekten evde anlatım yapıldığında o an daha fazla yerden araştırma yapma şansım oldu. bir kere deneme yapmak yerine daha fazla deneme imkanım oldu o açıdan avantajı oldu diyebilirim.” söylemlerinin yanı sıra K5'in “Benim için avantajlıydı teorik dersler özellikle...” ifadesi de bu alt temayı oluşturan ve destekleyen ifadelerdendir.
- Çalışmanın yapıldığı dönemde katılımcıların **dezavantaj** olarak nitelendirdikleri ve bu alt temayı oluşturan veriler için ise K3'ün “sıkıntım şu oldu, hocaya ihtiyaç duyduğumda yüz yüzdedeki gibi hemen ulaşamadım, o konu zorladı. Asenkron iletişim sorunları oldu.” ifadesi, K2'nin “...deneme yanılma biraz daha fazla oluyor. karşı tarafı denerken görmediğimiz için. Bir de her materyale herkes ulaşamıyor.” şeklindeki görüşleri ve K1'in “Tabii yani verilen konuyu uyguluyorum ama anladığıma göre uygulama yapıyorum ama online eğitimde tam anlayamadığım için eksik kalabiliyorum. Hoca bir ödev veriyor mesela ama konu anlatılıp geçiliyor, o yüzden bunun dezavantaj olduğunu düşünüyorum. Bazı şeyleri net anlayamadım.” söylemleri etkili olmuştur.

Şekil 3: Katılımcıların online eğitimde avantaj, dezavantaj ve teknolojik donanıma ilişkin görüşleri

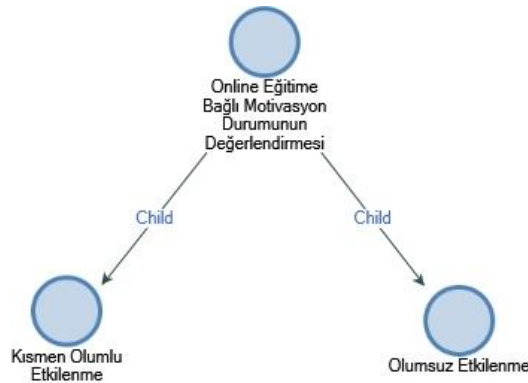
Katılımcıların online eğitim sürecinde uygulamalı tasarım derslerini teknolojik donanım ve altyapı açısından değerlendirmeleri istendiğinde yalnızca bir katılımcı (K3) bireysel olarak donanımının yeterli olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte aynı katılımcı (K3) diğer eksikliklere katıldığını bildirmiştir. Katılımcıların teknolojik donanım ve altyapı açısından değerlendirmeleri şu şekilde somutlaştırılabilir: Yetersiz-eksik, Üniversitenin bilgisayar laboratuvarlarından yararlanamama, tasarım programlarını temin edememe, tasarım programlarını öğrenmedeki eksiklikler, yeterli.

- **Yetersiz** alt temasına ait bulgular için K4, “Hocam arkadaşlarımın aktardığına göre çoğunun ki yetersizmiş. Okullara gidip destek alınabilirdi bu süreçte, bunu herkesin yapabildiği söylenemez. Telefonla katılmaya çalıştı çoğu arkadaşım ama kullanılan online eğitim sistemi buna çok uygun değildi sanırım, sorunlar yaşadık çünkü.” şeklinde görüş bildirirken, K6 ise teknolojik donanımının ve altyapısının eksik kaldığını “Online derslerde ben ablamla tek bir bilgisayara sahibim, onun bölümü sebebiyle büyük ekrana ihtiyacı var ben o yüzden telefonda girmek zorunda kalıyorum. Tasarım dersleri için zor oluyor zaten bir şey de yapamıyorum uygulama anlamında. Hoca orada uygularken ben de buradan yapmak isterdim ama eksik kalıyorum ve internet ya benimle ya bocalarla alakalı ama sürekli internet yavaşlıyor ya da kesiliyor, bu da biraz sıkıntı.” olarak ifade etmiştir.
- K3’ün “Benim donanımım yeterliyd?” şeklindeki ifadesi **Yeterli** alt temasına ait tek veri olarak görülmüştür.
- K1’in “Okul açılırken bilgisayarında bir sıkıntı oldu, program indirmeyi denedim ama indiremedim. Çünkü yeterli değildi bilgisayarım, yeni bir bilgisayar almak zorunda kaldık. Çoğu programı indirememiştim. ”, K6’nın “Orijinallerini kullanamıyorum maalesef.” ve K3’ün “Çok zorluk çekiyoruz bu konuda, hadi ben anlıyorum bulabiliyorum ama bunu nasıl bulacağımı bilmeyen arkadaşlarımız çok var.” şeklindeki yorumları **Tasarım programlarını temin edememe** alt temasında öne çıkmıştır.
- **Tasarım programlarını öğrenmede eksiklik** alt temasında ise K4’ün “Adobe programları kullanmamız gerekiyordu bir dersimizde, hocamız sadece bunları kullanabilirsiniz demişti, internet üzerinden satın alıp kullanmıştım, oradan öğrenmeye çalışmıştım. Anlatım sağlanmadı.” ifadesinin yanı sıra K6’nın “Adobe programlarıyla ilgili bize bir bilgi verilmedi, tanıtılmadı yani öğretilmedi. Bu yapılıydı çok iyi olurdu, özellikle benim gibi grafik çakışlı olmayanlar için çok iyi olurdu.” şeklindeki söylemi ile bu konudaki eksikliğin ne çıktığı görülmektedir.

- **Üniversitenin bilgisayar laboratuvarından yararlanamama** alt teması ile ilgili olarak K4, “Hocam okullar açık olsaydı bilgisayar laboratuvarlarını kullanabilirdik, aktif kullanılabıldık.” demiş, K1, “Herkesin bilgisayarı veya interneti olmayabiliyor, okulumuzda bilgisayar laboratuvar var orayı kullanmıştık çok. Online eğitime göre çok daha iyiydi.” olarak ifade etmiş, K2 ise “Sanmıyorum hocam çünkü okulda bilgisayar laboratuvarları vardı. Yüz yüze eğitimde ben çoğu işimi orada hallediyordum.” olan görüşünü paylaşmıştır.

Katılımcıların online eğitime bağlı motivasyon durumlarının değerlendirilmesinde genel olarak olumsuz etkilenme durumunun söz konusu olduğu görülmektedir (Şekil 4).

- **Kısmen Olumlu Etkilenme** alt temasında dikkat çeken noktanın yüz yüze eğitime kıyasla o an nerede olmak istiyorlarsa orada online olabilmelerinin avantajının öne çıktığı K2'nin “...sadece okul olarak bakmazsak iyi etkiledi çünkü belki konferansına bile gidemeyeceğim insanların konferanslarına katılma şansı buldum bir şekilde” söylemi ile ortaya çıkmaktadır.
- Fakat katılımcıların geri kalanı **Olumsuz Etkilenme** alt temasını oluşturan K3'ün “Çok etkilendi hocam, olumsuz anlamda çok etkilendim. yani sonuçta hepimiz evdeyiz rabat gibi görünmüyor ama motivasyonumuz düşüyor, olumsuz etkileniyoruz... Alt yapım var, imkanlarım var, bunu yapabilirim diye kendimi yükseltmeye çalıştım. Ama ilk zamanları gerçekten çok kötüydü. Çok kötü bir psikolojisi vardı kimsenin yaşamasını istemem.”, K2'nin “...etkileşimde hocalarla sıkıntı yaşadık, online süreç olduğu için geri dönüşler geç oldu bununla ilgili bazen sorun yaşadık.” ve K4'ün “Biz birazcık zorlandık. Çünkü hocalarımızla iletişimsizlik sorununu çok yaşadık. Benim bölümümde sıkıntılar yaşandı. Bunu çözmeye çalışırken yanlış anlaşıldığımız noktalar oldu. Çok fazlasıyla oldu, baya bir sorun yaşandı... Motivasyonsuzluğu çözemedik kesinlikle. Herkes başka şekilde devam etmeyi düşündü okula, okulu dondurmaya düşündüklerini söylediler. Çoğu devam etti, sadece sınavlara girildiği için derse devam zorunluluğu olmadığı için. Ama kesinlikle motivasyon yoktu.” söylemlerinde ise online eğitim sürecinden ne kadar olumsuz etkilendikleri ortadadır.

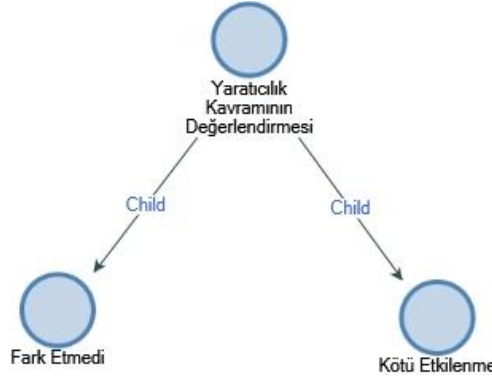
Şekil 4: Katılımcıların online eğitime bağlı motivasyon durumuna ilişkin görüşleri

Yarı yapılandırılmış görüşmeler sırasında katılımcılardan onlara yöneltilen sorulardan farklı olarak yeni bir tema verisine ulaşılmıştır. **Tasarım Programlarını Öğrenmede Eksiklik** alt teması verilerinin yanı sıra katılımcıların bu eksikliklerini gidermek amacıyla üniversite eğitimlerinden farklı ve bağımsız olarak kurs aldıkları veya alma eğiliminde oldukları görülmüştür.

- K1: “Evet hocam düşünüyorum, Eskişehir Sanayi Odası'nın açacağı kursları bekliyorum. Daha fazla bilmeliyim, evet temel olarak kullanabiliyorum ama bilmediğim çok şey var. Bizim az da olsa bir şeyler gösterilmeliydi bununla ilgili olarak. Her şey tabii ki gösterilmez ama temel şeyler gösterilse çok iyi olurdu.” söyleminde bulunmuştur. K5 ise konuyla ilgili olarak “Okulda aldığım derslerin yetersiz olduğunu düşündüğüm için almak istiyorum bu programları öğreneceğim kursları. Yüz yüze olsaydı daha farklı olurdu hocam, daha iyi olurdu, öğrenebilirdim. Eksik kaldım.” demiştir. K4 de üniversite eğitimiyle paralel olarak bağımsız bir kurumdan tasarım programlarını öğrenmek adına zaten ders aldığını “Hocam zaten bir web sitesinden alıyorum böyle bir destek.” şeklinde ifade etmiştir. Son olarak K3 ise “Hocam

bu zamana kadar düşünmemiştim ama belki bir ay sonra ihtiyacım olduğunu fark edersem kurs alırım. Yani işin içine girince eksiklik hissedersen evet.” diyerek bu konuda bir kaygı duyduğunu belirtmiştir.

Online eğitim sürecinde tasarım öğrencisi ve geleceğin tasarımcıları olarak yaratıcılıklarının nasıl etkilendiği katılımcılara sorulduğunda, yüz yüze eğitimle online eğitim arasında çok bir şeyin değişmediği ve kötü etkilendiği yönünde iki farklı yanıt alınmıştır (Şekil 5).

Şekil 5: Katılımcıların online eğitime bağlı yaratıcılıklarının nasıl etkilendiğine ilişkin görüşleri

Online eğitime bağlı yaratıcılıklarının nasıl etkilendiğine ilişkin katılımcıların dikkat çeken görüşleri şu şekildedir: K1, *“Biraz psikolojik olarak online eğitimden dolayı olumsuz etkilendim. Bitmişlik gibi hissettim.”* K2, *“Pandeminin genel olarak bunu etkilediğini düşünüyorum hocam... Pandemi sürecinde sürekli evde olduğumuz için yaratıcılığımız da kısıtlandı gibi düşünüyorum. Yüz yüze olsaydı daha farklı fikirler bulabilirdim, farklı şeyler görecektim çünkü. Ya da herkesin çalışmasını gördüğümde aklımda daha farklı şeyler canlanıyordu. Bu şekilde öyle olmuyor.”* K4, *“Ama benim tasarımı sadece hocanın görmesi yeterli olmuyor, mesela sosyal medya hesaplarında paylaşılabilir okulun hesaplarında. Bunlar motivasyonumuzu yükseltebilirdi, birbirimizden esinlenebilirdik yaratıcılık açısından, birbirimizin işlerini görseydik aklımıza çok farklı şeyler gelebilirdi. Ben bu konuda biraz mustaribim...”* diyerek yaratıcılıklarının kötü etkilendiğini belirtmiştir. K3 ise *“Yaratıcılığım ne olumlu diyebilirim ne olumsuz etkilendi aslında.”* diyerek bu durumun yaratıcılığı üzerinde bir değişken olmadığını belirtmiştir.

5. Sonuç

Normal olarak tanımlanan pandemi öncesi dönemde uygulama atölye dersleriyle yüz yüze eğitim alan önlisans öğrencileri COVID-19 pandemisi ile hayatımıza dahil olan yeni normal içerisinde eğitimlerini tamamlamışlardır. Tasarım derslerinin yapısı gereği etkileşimli olarak, anında dönüt alabildikleri atölye ortamlarında başlayan önlisans öğrencileri eğitimlerinin kalan kısmını diğer bir ifadeyle 4 yarı yıllık eğitim sürelerinin 3 yarıyılı online eğitimlerle tamamlamışlardır. Doğal olarak bu değişim tasarım derslerinin uygulanış yöntemini, verimliliğini, motivasyonu, öğrencinin tasarım sürecini deneyimleme ve içselleştirmesini etkilemiştir. Bu durum ise pandemi döneminde online gerçekleştirilen önlisans düzeyindeki tasarım derslerinin etkinlik ve verimliliğinin sorgulanmasını gerekli kılmıştır.

Mesleki ve teknik eğitimin önemli bir kademesini oluşturan önlisans düzeyinde eğitim alan ve tasarım alanında çalışmalarına devam edecek olan öğrencilerin pandemi döneminde almış oldukları eğitimi değerlendirmek amacıyla hazırlanan çalışmada, tasarım ağırlıklı eğitim verilen Grafik Tasarımı, Basım ve Yayım Teknolojileri programlarında eğitim gören öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda öğrencilerden (i) online eğitimi ve online eğitimde teorik ve uygulamalı derslerin işlenişini genel olarak değerlendirmeleri, (ii) online eğitimde almış oldukları uygulamalı tasarım derslerini avantajları-dezavantajları, motivasyonları, yaratıcılıkları teknolojik donanım-altyapı çerçevesinde değerlendirmeleri istenmiştir.

Katılımcılardan aynı zamanda öğrenci temsilcisi de olan K4, online eğitim sürecinde karşı karşıya kaldığı bireysel sorunların yanı sıra diğer öğrencilerin değerlendirme, şikayet ve taleplerini

kendisine ulaştırmış olmaları nedeniyle konu ile ilgili olarak daha kapsamlı bilgi verebileceğini ifade etmiş ve aşağıdaki hususları dile getirmiştir:

- Uygulamalı dersler için örnek uygulama gösteriminin yüz yüze eğitimde olduğu gibi birden fazla kez gösterilebilir,
- Hem dersin yürütücüleri hem de öğrenciler için yaşanan motivasyon düşüklüğünün giderilmesi için çözüm önerileri getirilebilir ve uygulanabilir,
- Uygulamalı dersler için dönem sonunda yine online olarak yapılabilecek sergi, üniversitenin sosyal medya hesaplarından yapılabilecek paylaşımlar vb. şekilde öğrencilerin teşvik edilebilir,
- Tasarım programlarını öğrencilik süreci boyunca üniversitenin ücretsiz olarak temin edilebilir,
- Ders ve sınav sürelerinin yönetimi daha iyi planlanabilir ve uygulanabilir,
- Tüm dersler derslerin öğretim elemanları tarafından kayıt altına alınarak ve paylaşılabilir,
- Şehirde ikamet eden öğrencilerin bilgisayar laboratuvarlarını kullanabilme konusunda bilgilendirilebilir,
- Özellikle uygulamalı dersler adına oluşabilecek problemler (canlı derste ders materyallerinin hazırlanması ve paylaşılması, örnek uygulama gösterimi vb. teknik problemler) için acil eylem planları veya yedek uygulama yöntemleri olabilir.

Dile getirilen bu hususlar aynı zamanda öğrencilerin konu ile ilgili yapmış oldukları değerlendirmeleri ve eleştirilerin çözümüne yönelik yapıcı ip uçları barındırması adına önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, literatürde yer alan ve farklı örneklem grupları ile yapılan diğer çalışmalarda belirtildiği üzere önlisans öğrencilerinde de sosyalleşme, motivasyon ve konsantrasyon eksikliği, malzeme temini, teknolojik yetersizlikler, donanım eksikliği konuları olumsuz olarak öne çıkan değerlendirmeler arasında yer almaktadır. Teknolojiye erişim kısıtlılığı, okulun laboratuvar imkanlarından faydalanamamak da dile getirilen diğer hususlar içerisinde yer almaktadır. Bunlarla birlikte her ne kadar eş zamanlı olarak dersler yürütülmüş olsa da materyallere erişim, gerektiğinde ders videolarının izlenebilmesi, aileden uzak olmanın getirdiği sıkıntıların söz konusu olmaması ise online eğitimin doğası gereği avantajlar arasında sayılabilir.

Kazanımları açısından katılımcıların yanıtları değerlendirildiğinde ise literatürde vurgulanmayan bir husus “deneyim eksikliği” dikkat çekmektedir. Her ne kadar öğrencilerin online eğitimin özellikle teknolojik avantajları ile dijital kazanımlar elde etmiş olsa da yüz yüze eğitimde edindikleri ve alanları itibarıyla kazanımlarının büyük bir kısmını oluşturan basılı materyal teslimi ile ilgili deneyim, online eğitim sürecinde basılı materyal teslim edilememesi nedeniyle deneyim eksikliği ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede online olarak gerçekleştirilen eğitimlerin, öğrencilik hayatının dörtte üçünde online olarak alınan tasarım eğitimlerinin öğrencilerin çalışma hayatlarında istihdam edilebilirliklerini sağlayan uygulama becerilerinin istenilen seviyede olmaması sonucunu doğurmaktadır.

Yaşanan pandemi döneminde edinilen deneyim sonucunda görülmektedir ki online eğitimin niteliğinin ve etkinliğinin artırılması adına gerek öğretim elemanları ve öğrencilerin dijital beceri ve teknoloji okuryazarlıklarının yüksek olması, program ders içeriklerinde online eğitimi kapsayacak şekilde revize yapılması olumlu adımlar olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte her ne kadar online eğitimin avantajları öne çıksa da özellikle tasarım alanında eğitim alan ön lisans öğrencilerinin kazanımları adına yüz yüze eğitimin vazgeçilmez olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Kaynakça

- Achmad Syam, R. Z., & Achmad, W. . . (2022). Online learning in higher education: Analysis during the pandemic Covid-19. *Jurnal Mantik*, 5(4), 2256-2261.
- Antunes, S. & Barreto, S. (2022). Design education: The impact of the COVID-19 pandemic. in: Raposo, D., Neves, J., Silva, J. (eds) *Perspectives on design II. Springer series in design and innovation*, vol 16. Springer, Cham.
- Creswell, J.W. (2014). Araştırma deseni. (Çev: S. B.Demir). Ankara: Eğiten Kitap.

- Eroğlu, F. ve Kalaycı N. (2020). Üniversitelerdeki zorunlu ortak derslerden yabancı dil dersinin uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamalarının karşılaştırılarak değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 236-265.
- Kahraman, M. E. (2020). COVID-19 Salgınının Uygulamalı Derslere Etkisi ve Bu Derslerin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesi: Temel Tasarım Dersi Örneği. *İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 6(1), 44-56.
- Karagöl, R. ve Aksoy, Ş (2020). Grafik Tasarım Eğitiminin Çağın Gereklere Uygunluğuna İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri. *Journal of Arts*, 3(2), 67-84.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler*. (31. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Lörincz, S. (2022). *Reframing continuous assessment in architecture and design education for the post-pandemic age*, 16th International Technology, Education and Development Online Conference (INTED2022) Proceedings, 6504-6508.
- Rahman, A., 2021. The impact of Covid-19 Pandemic on students' learning outcome in higher education. *AL-ISHLAH: Jurnal Pendidikan* 13, 1425–1431.
- Seyffer, S., Hochmuth, M., & Frey, A. (2022). Challenges of the coronavirus pandemic as an opportunity for sustainable digital learning in vocational education and training (VET). *Sustainability*, 14(13), 7692.
- Subaşı, M. ve Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Türkkan, H. (2021). Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitim ile Verilen Grafik Tasarım Proje Derslerinin Değerlendirilmesi. *Sanat Dergisi*, 37, 95-104.
- Uçar, T.F. (1993). *Ambalaj Tasarımlarının Grafik Tasarım İçindeki Yeri ve Tasarım Evrelerinin İncelenmesi*. Sanatta Yeterlik Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yamamoto, T. G. ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Extended English Summary

There is a design element in all kinds of indicators encountered in the universe of indicators we are in. It is possible to mention many functions of these design elements included in each indicator, from informing to directing to changing behaviour. To guide the individual's consumption behaviour, every indicator is a result of a planned design, from visual communication needed more than ever (Uçar, 1993, 11), to active social media in almost everyone's life and all messages in it, when you must choose from hundreds of product options in the markets. However, the role of designers in the designs presented and, in the communication, established with the visuals with the universal communication dimension is undeniable (Karagöl ve Aksoy, 2020, 68). In this sense, it would not be wrong to say that the importance of designer candidate students to receive effective and grounded design education is great.

Students who received design education were able to conduct design classes in the pre-pandemic period, which is normally defined as hands-on workshop classes, face-to-face and in a workshop environment. Due to the nature of the course, prospective designer students had the opportunity to fully experience the workshop environment and internalize the process faster with both brainstorming with their friends and instant feedback with the lecturer while conducting their

projects/studies. However, the *new normal* and the change that emerged with COVID-19 pandemic have also affected design classes.

Throughout the history of the world, it is known that there have been periods when education was disrupted or could not be conducted in the same way due to wars, natural disasters, epidemics, etc. that occurred outside the normal diary for unusual reasons (Kahraman, 2020, 45). In the end of 2019, the university was cut off due to the outbreak of COVID-19, which was declared a pandemic in March 2020, and then continued online. The first step by the Higher Education Council is to take a three-week break in the spring period of 2019-2020 academic years, and then it was explained that the rest of the semester will continue completely as distance and online education (YÖK, 2020 as cited in Yamamoto ve Altun, 2020, 28). Due to the lack of control and rapid spread of pandemic, it has been agreed that the fall and spring periods of 2020-2021 academic years will also be conducted as remote and online training.

Therefore, university students had to complete three semesters of their education with distance and online education in this process. This means that students who studying at the associate level, spend more than half of their four-semester educational life studying distance and online education. This also brings into question the efficiency of the processing of hands-on courses in the online education process, which has replaced face-to-face training urgently and quickly due to the pandemic process (Eroğlu ve Kalaycı, 2020, 247).

Purpose: In this study, it is aimed to determine the opinions of Printing and Publishing Technologies Department students and Graphic Design Department students who are from design-oriented departments of vocational school about the status of design courses that have a very important and undeniable place in their fields in the online education process. In this context, the following sub-questions have been searched for:

- a) Regarding the processing of theoretical and practical courses in online education,
 - How is online education evaluated in general?
 - How is the processing of theoretical and practical courses evaluated?
- a) In relation to applied design / graphic design courses conducted in online education,
 - What are the advantages and disadvantages?
 - How are their motivations affected?
 - How are the designs they have made (in the dimension of creativity) affected?
 - Would the designs (in the dimension of creativity) be different if they were face to face education?
 - How is it evaluated in terms of technological equipment and infrastructure?

Method: This study, which is considered important for the design and planning of distance education studies and applications related to the associate degree level, which constitutes an important level of vocational and technical education, has been modelled as a qualitative case study.

Case study is an approach that attempts to make sense of the existing situation by depicting and revealing the meaning that individuals attach to this situation. It is a qualitative research approach in which a researcher studies the existing situation in depth with data collection tools containing multiple sources, analyses and interprets them, identifies situations and situational themes (Subaşı ve Okumuş, 2017, 420; Creswell, 2014).

In this context, the participants of the study are 3 Printing and Publishing Technology Program students and 3 Graphic Design Program students who are known to have taken design-oriented courses before. The meetings/interviews planned to be held face-to-face were held online due to the pandemic process we are in. In this context, all the interviews with the participants were made online and one-on-one by creating an appointment, approval of participation was obtained, and the interviews were recorded. The interviews were analysed using the computer-aided qualitative data analysis program Nvivo12. In the evaluations made within the framework of the themes obtained

from the analysis of the interviews, quotations from the opinions of the participants were included and interpreted in relation to each theme.

Results: In the pre-pandemic period defined as normal, associate degree students who received face-to-face training with application workshop courses completed their education in the new normal that was included in our lives with the COVID-19 pandemic. As a result of the structure of the design courses, associate students who started interactively in workshop environments where they could get instant feedback completed the rest of their education, in other words, 3 semesters of their 4 semi-annual training period with online trainings. Naturally, this change has affected the method of application of design courses, efficiency, motivation, and the student's experience and internalization of the design process. This situation has made it necessary to question the effectiveness and efficiency of associate-level design courses conducted online during the pandemic period.

Students were first asked to evaluate online education and the processing of theoretical and practical courses in online education in general. Then, the students were asked to evaluate the advantages and disadvantages, motivations, and creativity of the applied design courses they took in online education within the framework of technological hardware and infrastructure.

As a result, as stated in the literature and in other studies with different sample groups, associate degree students are among the negative considerations of socialization, motivation and lack of concentration, supply of materials, technological incompetence, lack of hardware. The restriction of access to technology, the inability to take advantage of the school's laboratory facilities are also among the other issues raised. However, although the courses were conducted simultaneously, access to the materials, the ability to watch example videos when necessary, and the absence of the problems caused by being away from the family are among the advantages due to the nature of online education.

When the responses of the participants are evaluated in terms of their achievements, one aspect that is not emphasized in the literature is "lack of experience". For this reason, although the advantages of online education are prominent, it would not be wrong to say that face-to-face training is indispensable for the achievements of associate students, especially those studying in the field of design.